

Overdreven zorg zet natuur op afstand van dagelijks leven

Te veel regels hinderen beleving van natuur

Met allerlei goede bedoelingen is de natuurbeweging tussen de mensen en de natuur in gaan staan.

Het is hoog tijd voor 'laatkracht' in plaats van 'daadkracht', be-
toogt **Thomas van**

Slobbe.

Natuur raakt het leven van feder mens; zij speelt een rol in onze dromen, onze verlangens, onze vakantieplannen en ons woongenot.

Als baby genieten we al van de groene bladeren van de bomen tijdens onze eerste tochtjes in de kindervagen en dat gaat door tot onze oude dag, wanneer we vanuit een aanleunwoning of verzorgingsflat zien dat de eerste knoppen in het voorjaar weer op sprongen staan.

Zelfs de meest fervente binnenstedelijke kroegloper kan genieten van het gezang van vogels in de morgenstond.

Natuur heeft – vaak in de meest simpele momenten – een grote invloed op onze gezondheid en ons welbevinden. Binnen de psychiatrie gaan daarom stemmen op om vrij wandelen in de natuur als behandelwijze tegen depressiviteit voor te schrijven. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat omgang met natuur stressberkend is en helpt om *burn-out* verschijnselen te voorkomen. En de Reclasseringsraad heeft goede ervaringen met het op survivaltocht sturen van jonge delinquenten. Zo reikt natuur tot in alle hoeken en kieren van de maatschappij.

En tóch lijkt het of natuur steeds meer op afstand van het dagelijkse leven komt te staan. Alsof natuur alleen iets is voor een wandeling op zondagmiddag. Of iets

voor televisieprogramma's met mooie plaatjes, uit verre landen. Dat is een zorgwekkende ontwikkeling, want deze afstand tussen mensen en natuur is kunstmatig en vervreemdend. Ze belemmert het genot en ondermijnt het draagvlak voor natuurbehoud. Deze afstand tussen natuur en het dagelijks leven wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de brei aan regeltes, gebods- en verbodsbepalingen waar iedereen, die in de natuur wil wandelen, mee te maken krijgt.

Bijna in ieder bos is het verboden van de paden af te gaan. Je mag geen planten aanraken, laat staan plukken. Kinderen mogen al lang niet meer in bomen klimmen. En voor zonsopgang moet iedereen het bos weer uit. Dat is eigenlijk te gek voor woorden.

Helaas draagt de natuurbeweging, waar ik zelf toe behoor, hiervoor een grote verantwoordelijkheid. Met allerlei goede bedoelingen zijn we tussen de mensen en de natuur gaan staan. In naam van de burgers hebben we gebieden beschermd, we hebben hekken rond bos en hei gezet en daarbinnen vervolgens steeds opnieuw een web van regeltes gespannen. Er is geen grassprietje in Nederland dat niet in het bezit van iets of iemand is. Er is geen zandkorrel waarvoor geen bestemmingsplan geldt.

Voor al in de meest kwetsbare natuurgebieden zijn bepaalde regels natuurlijk erg zinnig. Zeldzame en kwetsbare orchideeënweilandjes kunnen er nu eenmaal niet tegen als ze door iedereen lukraak worden betreden en dus moet dat eenvoudig worden verboden. Maar vaak is dat helemaal niet nodig. Veel van onze bossen zijn helemaal zo kwetsbaar niet en juist bij deze bossen is er domweg sprake van veel te ver doorgeschoten regelneverij.

In mijn boek *Dagboek van een lege plek*, dat deze week is verschenen, houd ik een pleidooi voor meer natuurlijke wildheid. Overheden en natuurbeschermers kunnen best een stapje terug doen en het leven z'n gang laten gaan.

Dit sluit ook geheel aan bij 'de

ontvoogding van de burgers', waar men in de politiek al jaren mee worstelt. Mensen willen steeds minder dat een natuurorganisatie hen vertegenwoordigt en bepaalt wat zij van of over iets moeten denken. De afstand tussen mensen en natuur kan veel kleiner worden. Daar hoeft geen organisatie of overheid meer tussen te staan.

In het boek beschrijf ik hoe onlangs, als een bescheiden daad van verzet, een stuk natuur is onstolen aan de regelzucht van de samenleving. Dit is echt gebeurd. Door middel van een ondoor-dringbare vlechthech is een gebied helemaal aan het oog onttrokken. Daarmee is een natuurlijke ruimte gevormd, die zonder bordjes,

hekken of prikkeldraad aan de buitenwereld is onttrokken; een beetje zoals de heg in het sprookje van Doornrosje. Wie er bij toeval bij in de buurt komt, zal dat zelf niet opmerken. De doornige struiken maken dat men als vanzelf een ander pad kiest. Iedereen wordt soepel 'om de tuin geleid'. Niemand weet waar deze plek zich bevindt, niemand kan er zijn of haar invloed op doen gelden. Zo ontstaat een geheime plek, 'een lege plek', die volledig van de kaart is. Daarbij wordt een prachtige paradox zichtbaar. Juist omdat deze Lege Plek van de hele mensheid is afgesneden – en door de onmogelijkheid van consumeren en 'ervaren' die daarmee samengaat – wordt een ervaring gecreëerd waar veel mensen baat bij hebben. Het simpele feit dat een dergelijke plek bestaat, blijkt een verademing voor mensen die de immer toenemende 'sterilisatie' van onze samenleving als verstikkend en perspectiefloos ervaren.

Het zou mooi zijn als er in ons land meer onbestemde, 'regel-vrije' gebieden zouden komen. Het is de hoogste tijd voor 'laatkracht' in plaats van 'daadkracht', opdat mensen de vanzelfsprekende plaats van natuur in hun eigen leven weer kunnen ervaren, zonder dat daar steeds een instantie of regel tussen staat. Gelukkig beginnen de grote natuurbeherende organisaties als Staatsbosbeheer en Natuurmonu-

